

[Hartel.]

Systemet er skabt Formuer, Formuer, som aldrig var blevet indtjent, hvis Valutaen var blevet betalt efter dens virkelige Værdi, og det kan ikke nytte at fremføre den Undskyldning, at det er selve Importbegrænsningen, der har skabt Monopolet og dermed Overprisen. For en Begrænsning er den logiske Følge af, at der er for lidt Valuta til Raadighed. Havde der været rigelig Valuta til Raadighed, saa havde ingen fundet paa de Begrænsninger i Importretten, som vi har oplevet. Altsaa er det Valutamangelen, der er det primære, og Importbegrænsningen, der er det sekundære, og den naturlige Konsekvens af dette Forhold er, at den Valuta, der er for lidt af, stiger i Pris, hvorved Indførselen automatisk og paa en naturlig Maade vilde være blevet begrænset. Og frygtede man da, at Importen væsentlig skulde komme til at omfatte Varer af mere luksusaagtig Karakter, da havde det været en let Sag at belægge saadanne Varer med passende Importafgifter.

Der er ikke noget, der har bragt Valutaattestsystemet i den Grad i Vanry i den danske Landbefolkning, som Bevidstheden om, at Landmandens Valuta, som kan være besværlig nok indtjent, er stillet til andre Samfundsborgeres Raadighed til en Pris, der muliggjorde det for disse enkelte at tjene Formuer, medens Landmanden saa sin Formue forringet og sit Eksistensgrundlag truet, og det vilde være at bygge Luftkasteller, hvis man troede, at et Samarbejde kunde etableres mellem Arbejder og Bonde, før dette urimelige Forhold er bragt ud af Verden. „Landbrugernes Sammenslutning“ har i hele sin Levetid Gang paa Gang fremholdt dette og sidst udtalt det ved det store Stævne paa Skamlingsbanken, og det har kun glædet mig at høre det ærede Medlem fra Venstre Hr. Svend Nielsen i denne Sal for ganske nylig fremhæve parallelt løbende Synspunkter.

Et Samarbejde med den danske Bonde maa hvile paa Respekt for Ejendomsretten, og de 75 pCt. af Valutaen, som Landbruget hjemfører, er den danske Bondes. Skal man af samfundsmæssige Grunde afgive denne, bør det kun ske saaledes, som Grundloven ogsaa foreskriver det, mod fuld Erstatning og ikke til en vilkaarlig valgt Kurs. Vi kan ikke anerkende det Synspunkt, som den højtærede Udenrigsminister har indlagt sig en næsten herostratisk Berømmelse ved at gøre sig til Talsmand for, nemlig dette, at Valutaen er Samfundets og ikke den enkelte Borgers eller Stands, som indtjener den.

Det kan heller ikke benægtes, at den

danske Bonde i denne Aarrække har, delvis takket være den Valutalovgivning vi har, lidt et Formuetab paa henad 2 000 Mill. Kr., og en Politik, der vil have Navn af Samfundspolitik, maa dog være indrettet saaledes, at de forskellige Klasser og Stænder i Befolkningen deler Kaarene med hinanden paa lige Fod, Opgang og Nedgang, Medgang og Modgang, og ikke saaledes, at enkelte skal bære Dagens Byrde, medens andre kun i mindre Grad eller slet ikke mærker den Krisesituation, hvori vi er. Meget Vand skal løbe i Stranden, før den danske Bonde har glemt, hvad Regeringen har budt ham paa. Valutalovgivningens Omraade med de dertil knyttede Cirkulærer, hvis juridiske Holdbarhed er tvivlsom og end ikke har kunnet fastslaaes ved en Højesteretskendelse, saaledes som det fra Landbrugets Side Gang paa Gang har været ønsket.

Det er mig stadig væk en Gaade, at Regeringen, der aldeles ikke har taget i Betænkning at ty til banktekniske Midler for at opretholde Vekselkursen — Kreditindskrænkning og Diskontoforhøjelse —, ikke har villet anvende det ganske naturlige Mittel, som ligger lige for i den bevægelige Vekselkurs, der kan have samme Virkning paa Pris- og Forbrugstilpasningen som de andre af mig her nævnte Midler. Naar Valutaen er knap, maa Formaålet dog primært være det at søge mere Valuta fremskaffet, og dette kan ske; ved en Forøgelse af Vekselkurserne maa vor Konkurrenceevne over for Udlandet stige, medens en Diskontopolitik med Diskontoforhøjelse og Kreditindskrænkning vil fordyre den hjemlige Produktion og dermed automatisk stille os ringere i Konkurrenceforholdet paa de udenlandske Markeder. Det kan dog ikke skjules, at den mest heldbringende Kriseforanstaltning, som er foretaget i denne Regerings Tid, var Krone-sænkningen i 1933, og mange af de lykkelige Begivenheder og Forhold, som man nu søger at tilskrive Valutacentralen, kan føres tilbage til denne ene Foranstaltning, saaledes som jeg senere skal komme til det i min Udredning af Forholdene.

Allerede det, at Valutacentralen fastsætter tre Formal for sin Virksomhed, er i og for sig betænkeligt. Man har jo nok hørt om, at man kan slaa to Fluer med eet Smæk, men Folkeviddet har dog aldrig vovet at fremhæve det at ramme tre Fluer paa een Gang som noget, der var muligt og attraaværdigt. Naar jeg ser paa Valutacentralen med disse tre ejendommelige Formal, mindes jeg kun een Gang at have læst om et tilsvarende mærkeligt Fabeldyr. Det var, da jeg læste i Iliadens sjette Sang i sin Tid